

A'

CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYIFELSÉG
ENGEDELMÉVEL.

Nro 5.

Kelt Bétsben; B. Alsószony Havának (Januáriusának)
16-dik napján 1802-dik Efstendőben.

Magyar Ország.

Efstergom Jan. 7-dikén. A' napokban múlt
ki a' világból a' mi nemes lelkű szomszédunk,
Tisztelendő Kralik Mátyás Barti Plébánus
Úr, ki nyóltz külömbféle Istenes 's köz hasznú
Fundátziókat rendelt, 's szép summákat hagyott
Testámentomában, úgymint a' Templomokra, és
az Isteni szolgálatnak buzgóbb gyakoroltására,
a' paraszt ifjúság Oktatóira, a' tanuló ifjúság kö-
zött fel-olstandó könyvekre 's egyéb serkentő
ajándékokra, valamint szinte a' gyámoltalan Be-
tegeknek fel-segélytetésére. Nem izűnik meg t. i.

E

a' Nagy Lélek a' köz jónak előmozdításától még akkor is, mikor, Fájdalom! már nints többé: és hogy az ilyen tiszteletre méltó Hazafi, még éleiben volt, mindenkor igazán kívánta kedves Hazája boldogságát, annak a' maga Testámentoma a' lez hitelesebb tanú-bizonysága. Lám hány igen pénzes Gazdák hálnak el, kik a' Religiónak, a' Morálnak hasznos oktatásáról, és a' Nemzet egyéb javainak gyarapításairól sem éltékben, sem halálok óráján meg nem emlékeztek! — Nálunk az elszűdőknek változása, a' levegőnek hirtelen való megváltozásával ment véghez: ugyan is meg-lágyúlt az idő, és a' meleg izelek és esők miatt, el-olvadt a' havunk. Tsak nem Mártziusi napok járnak. A' Duna 's egyéb vizek áradni kezdenek.

Frantzia Ország.

Párisból. Dec. 20-dikán. A' tegnapelőtti *Moniteur* nevű hivatalbeli Ujság írja, hogy a' Fényes Portával Párisban kötött békesség alkulevele Nov. 8 dikán érkezett Konstantinápolyba. M g ez nap elküldött a' Reis Effendi Ruffin Polgár ottan lévő Agensünkhöz, örvendő ize-nettel adatván tudtára, a' békesség-köésnek szerentsés végbe menetelét. Más nap elküldötte a' Reis Effendi Török nyelven a' békesség tzikelyjeit Ruffin Polgárhoz, 's kéréte egyfzersmind, hogy azt Frantzia nyelvre lefordítván küldje el a' Török Ministeriumnak, a' Török Nyelven lévő párt pedig tartsa magánál. Nov. 10-dikén Danton Fr. tolmáts kérétt meg, hogy jelenjen meg

a' Reis Effendi előtt audientzián; melly meglévén így szóllott ez a' tolmátshoz, sok nyájas magahajtogatása után. „Kérem az Úr által a' Franzia Ágenst, tegyen hivatalbeli jelentést a' mi nagy barátunk előtt arról; hogy a' Fényes Porta a' véle kötött békességnek elkészült, és a' két fél biztosai által helyben hagyatott előljáró tzikelyeit különös örömmel fogadta el; 's tsudálva olvasta annak 4 feltételeit; mivel azokban a' régi jó barátság megújítására fel vett módok, és intézetek; a' leg-nagyobb böltsességnek tsalhatatlan jeleit mutatják; mivel ezek által a' mind két Fél által ohajtott békességnek állandó alkotmánya erős talpkövekre építve; mivel ezen négy tzikelyekből leg-jobb következéseket reményl a' Fényes Porta; annyira, hogy ő kész ezeket úgy nézni mint végképpen való békesség kötetét, tellyes reménységben lévén az eránt, hogy ennek következései; helyre állítják a' két Hatalmasság között azt a' régi barátságot, melly sok száz elztendeig szoros egygyességben tartotta a' két Nemzetet, most pedig még inkább buzdítani fogja benne a' barátságot az, hogy régi költsönös jussaikat és szabadságokat egymástól visszanyerik, mellyek mind a' két Nemzeteknek tartós javakat ígérnek és adhatnak. Egyébaránt én, helybe hagyom még azon jegyzéseket is, mellyeket az Angens ezen kinyilatkoztatásom mellé ragasztani akar.“

Páris Dec. 28-dikán. Az az egygyesség, mellyet Bonapárte Lucian kötött a' Madridi udvarral, a' többek között, ezt a' fontos tzikelyt

foglalja magában: Hogy a' Pármai Hertzeg, mind maga, mind minden maradéki nevében, örökre le mond a' Pármai Hertzezségről, és abban a' Spanyol Király is meg egygyez. Kétség kívül nem fogja a' mi Respublikánk ezt a' Hertzezséget magának meg tartani, hanem, a' mi hihetőbb, a' Sárdíniai Királynak fogja azt Pedemontzium helyett által adni. — Nagy akadályára vólt eddig Frantzia Országban a' juhok hasznossabb tenyésztetésének, a' pásztorok tudatlansága; melly akadálnak el-hárítására, azt a' rendelést tette a' múlt esztendőben a' belső dolgokra ügyelő Minister, hogy az Alforti Oskolában, külömb külömbbféle departamentonokból való pásztorokat tanítsanak. Melly első prób tételnek, mivel szerentsés ki menetele vólt; újra azt rendelte a' Minister, hogy ezek az Alforti Oskolát már ki tanúlt pásztorok, járjanak hat hónapig a' Ramboilleti pásztori Oskolába, és az ő helyekbe, ismét más pásztorokat küldjenek amoda. — Páris, Ámiens, és London között egymást érik a' jövő menő kurírok, mellyből azt hozzák ki, hogy a' békességes alkudozásokban, már jól előre haladtak.

Páris Dec 29-dikén. A' minap, azt találta egy idevaló újság írni, hogy nagyon jó vólna, ha a' Religió, és a' Filozófia között, is a' békesség már valahára meg készülné. Erre valakiféle indulván, a' kettő között való békesség kötésnek, következő értelmű tizikkelyeit dolgozta ki.

1. Ezután, 1802-től, Januárius hónap 15. napjától fogva, békesség, barátság és jó egygyet

értés uralkodik, a' 18-dik századbéli Filozófia, és a' Religió között. 2. A' Filozófia arra kötelezi magát, hogy ezután nem lesz kevély, nagyra vágyókozó, hanem a' jámborság határai között fogja magát tartani. 3. Le mond ezután mindenféle érthetetlen fetegésekről, mellyekkel eddig bosszantotta a' józan emberi okosságot; és ennekutánna, nem gondol ki a' teremtésnek újabb újos históriáját; meg valja, hogy a' józan okossággal eddig nagyon méltatlanul bánt, hogy minden őtheóriái nevettségesek, és szemtelenek. Meg valja továbbá, hogy sokkal jobb az a' vallás, melly már 1802-dikől fogva tart, azoknál a' principiumoknál, mellyeket némelly tudatlan és alacsony emberek gondoltak ki. 4. A' Filozófia a' tsekély dolgokról, ezután nem fog fenn hangon beszélni, és el kerül minden olyan képtelen ki tételeket, mellyekkel még képtelenebb dolgokat adott elő. 5. Ellenben meg engedődik neki, hogy a' maga Kabinétjában, a' Metafizikával, Asironómiával, Chémiával, 's a' t. magát ezután is gyönyörködtetheti, de úgy hogy azt a' közember nyakára ne tolja. 6. Arra ígéri magát a' Religió, hogy azt a' kárt, mellyet eddig tett a' Filozófia az emberek között, minden erőszakos eszközök nélkül jóra hozza. 7. Megenged a' Religió mind azoknak a' Filozófusoknak, valakik ötet gyalázták, és számkivetésbe akarták küldeni. 8. Különösen arra ajánlja magát a' Religió, hogy az Isten tagadókért esedezik az Isten előtt. — 9. A' két egygyező fél öfzve tsókolja egymást, és igyekezik két különböző úton, ugyan

azon egy tésztra jutni, melly az emberi Nem boldogsága. Költ Párisban. Alá írták neveket, a' Filozófia részéről Lalande, a' Religió részéről Geoffroy.

Páris Dec. 30-dikán. A' közelebbi hadakozás alkalmatosságával meg károsodott Fejedelmek állapotja és a' Szekularizáció eránt, itt ki nevezett kommissió, egy projektomot adott bé a' Fő Konzulnak, mellyet ő, némelly jegyzésekkel egygyütt el küldött Pétersburghban. Valamint hajdanába, a' Vestfáliai békesség kötést Frantzia Ország és Svécia hagyták helybe; úgy most, az Európai közönséges békességet Frantzia és Orosz Ország állíthatják meg. — Bonapárte Lucián, egy nagy palotát tsinosított itt ki a' maga számára. — A' Lyoni Fábrikások, Polgár Ottonak, azért az érdeméért, hogy a' békesség előjáró tizikkelyeinek Londonban a' maga nevét alá írta, egy igen szép ki varrott selyem öltözöt készíttetek, melly szinte olyan szép, mint az a' mellyet a' Fő Konzulnak készíttettek volt. — Mikor indul el a' Fő Konzul Lyonba, a' hol már öfzve gyülekeztek a' 400 főből álló Cisalpinai deputátusok, még bizonyosan nem tudni; de hogy elmegyén a' bizonyos. El fog vele menni Murát Generális is, a' ki a' napokban érkezett ide Majlandból.

A' Nemzeti Institutum, ezeket választotta Dec. 26-cikán maga tagjaivá; az erköltsi és politikai tudományokban Jeffersont, az egygyesült Amerikai Státusok előlölőjét; a' Fizikában és Mathézisben Banks-t, a' Londoni Királyi társaság előlölőjét; a' szép tudományokban Haydnt.

Amiens Jan. 2-dikán. Minden ahhoz értő Politikusok úgy vélekednek, hogy az ide való gyűlésnek vége, és a' békesség kötésnek tökéletességre való hajléa, más dolgoknak ki-menetelétől függ. Sokan azt hiszik, hogy meg-várják mire mehet a' Sz. Domingo felé kivezett Bresti hajóssereg. Igaz ugyan, hogy az említett hajóssereg, 30 ezer ki-válogatott katonákból áll, és Toussaintnak, a' Feketék Generálissának is 15 ezer embere van, kik között sok békételenek találtnak, hanem olyan sok nehézségekkel van egybe kötve, az ebbe a' szigorúba való ki-állítás, hogy mindég félni lehet annak szerentetlen következtől, ha kivált ellene tálnak állani a Feketék a' Frantziáknak. Mások azzal tartják, hogy mind addig függőben lesznek az Amiensi alkudozások, míg Olasz és Német Országban minden, még eddig kétségekben lévő dolgot, tökéletesen el nem igazítanak.

Páris Jan. 1-ső napján. A' Sequanai Departamentom tanáttsa, egy levelet küldött a' Fő Konzulhoz, melyben azt adja tudtára, hogy neki, mint a' Haza meg-szabadítójának, egy örök emlékeztető oszlopot akar emeltetni. Mellyre Bonapárte azt felelte; hogy egy olyan embernek, ki magát Hazája eránt érdemessé tette, oszlopot emelni, igen dicséretes dolog; és hogy ő ezt az ajánlást el fogadja; hanem, azt veti a' levél végire: hagyjuk úgymond, a' következő századoknak az arról való gondoskodást, hogy nékem oszlopot emeljenek, ha tudniillik helybe hagyják, az embereknek fölöllem való mostani jó vélekedését.

Anglia.

London Dec. 25 dikhén. A' múlt héten érkezelt ide meg az Egyiptomi seregből, egynehány Kompánia gyalogság. Mindenfelől sokan tódultak öszve ezeknek látására, és ki mondhatatlanul örültek, győzedelmes hazafiak szemlélésén.

London Dec. 21 dikhén. Némelly hiteles tudósítások szerént, Chína, melly a' mint egy tudós fel vetette, 333 millió embert foglal magában, és így a' legnépesebb Birodalom az egész világon, le akarja a' Tatárok jármát a' maganyakáról rázni. Ezeknek a' Chínaiaknak, a' mennyire csak fel tudják a' magok históriájakat vinni, mindég magoknak vólt különös Királyok, és még a' Krístus születése előtt 200, elztendővel, 300 mértföldnyire tartó temérdek köfállal el rekesztették magokat a' szomszéd Tatároktól. Sok ideig is meg őrizte ez a' köfal őket, veszedelmes szomszédjaiktól: hanem a' 17 dik század közepén, kerekszül rontottak ezen Chínában a' Mantschúh-ok, a' régi Királyi familiát Pekingből ki irtották, és az egész Chínát el foglalták, a' hol, attól az időtől fogva, a' Mantschúh-ok közzül származott Fejedelmek uralkodtak. Ezek ellen a' Fejedelmek ellen, már régen béketelenkednek a' Chínai lakosok; melly. békételenkedés, a' múlt elztendő elején világosan is ki ütötte magát. Három napnyúgotra fekvő nagy tartományok, melyeknek lakosi igen vitéz emberek, a' Császári sereggel, már egynehányszor szerentsésen megütköztek, a' többi tartományok is mind mozgás-

ban vagynak a' Tatárok ellen. A' vezéreket, a' régi Királyi familiából származott embernek mondják lenni.

Elegyes Levelek.

Berna Dec. 29-dikén. Pompás készüléteket tesznek itten, hogy a' most Párisban, a' Nemzet dolgában járó Redinget, ugyan csak nagy tisztelettel fogadhassák. — Igen nyomorúlt állapotban van a' mi Respublikánk finántziája; mert nem csak a' közönséges Nemzeti kassa, hanem még a' Kántonok kassái is mind kiürültek, úgy hogy már az adót továbbá nem fizethetik, azonban a' nyakokon van a' temérdek sok adósság. — Mit csinált Reding Párisban, még közönségesen nem tudatik.

Madrid Dec. 8-dikán. A' múlt 1801-dik esztendőben, Mártzius 21-dikén, Bonapárte Lucian, és a' békeség Fejedelme között, Madridban kötött egygyesség tizikelyei, ezeket foglalják rövideden magokban: Hogy a' Pármai Hertzeg, mind maga, mind minden maradéki nevében, örökre le mond a' Pármai Hertzegség birásáról; és hogy e' helyett, a' Toskánai Nagy Hertzegség adódik a' Hertzeg fiának, ki is Florentziába megyen, és által veszi mind azoknak a' birtokoknak kormányját, mellyek a' Toskánai Nagy Hertzegséghez tartoznak, és Tokánai Királynak fog esmertetni. — Az a' része Elba szigetének, melly Toskánához tartozik, a' Frantzia Respublika birtokában meg marad, és e' helyet Piombinót adja a' Fő Konzul, a' Toskánai Ki-

rálynak. — Mivel a' Toskánában fel állítandó új Királyi ház, Spanyol familiából való; ezt az új Országot úgy fogja nézni Spanyol Ország mint maga tulajdonát; és arra az esetre, ha a' Pármai Hertzegi familia, minden mag nélkül ki halna; a' Spanyol Uralkodó familiából kellene Királyt választani. — A' Fő Konzul, és a' Spanyol Király meg egygyeznek abban, hogy a' Pármai Hertzegnek, a' mostani birtokáért való lemondásáért, illendő jövedelmű jószágot adjanak.

Khel Jan. 1-ső napján. A' felettébb megáradott Rajna vizének ki öntése Strassburggal és Frantzia Országgal való közösülésünket, tegnap egészfen ketté vágta. Minden töltéseket elszag-gatott, és az egész vidéket bé borította, úgy hogy nints egy ház is Kehlben, mellynek az alsó Contignátziókon lévő ablakain, a' víz bé ne tsapott volna. Mellyre való nézve, mind itt, mind a' Rajna egész vidékén, rajtunk lévén még most is a' sokáig tartott hadakozás szomorú következése, ki mondhatatlan nyomorúságban élünk.

Végezte az Olivier által elő-adott, Pásván Oglu-ról szóló tudósításoknak:

El-tökéllette ugyan magában a' Török Ministérium, hogy Pásván-Oglut, kívánsága szerint, soha Vidini három ló farkas Basává nem teszi: mindazáltal alkalmas időt akarván magának nyerni elvesztésére, olly ígéretekkel ketsegtette ezt a' hatalmas embert, a' mellyeknek bé-tellegesítése soha elze ágában sem vólt. Észre vette azt Oglu, ha mi későn is, hogy nints neki mit

várni a' Fényes Portától ; azért újra zenebonát indított, 's a' kórmányozó Basát Vidinből ki-kergette, és a' szomszéd tartományokba ismét kitapott. Sőt maga ellen Konstantinápoly ellen akart menni. Hanem, mivel nagy akadályokat látott maga előtt Oglu, és kételkedett szándékának szerentsés ki menetele felől, arra határozta magát, hogy csak Vidinnél várja bé az ellene menő 40, vagy 50 ezer emberből álló seregeket, melyeket az Európai Basák, Allo, és a' Cutayedí Beglerbeg hajtottak öszfze a' Császár kemény parantsolatjára, kik, mihelyest azon tartományokba értek, a' melyeket Pásván-Oglu Generálissai már el-foglaltak, tüstént meg-verekedtek velek, 's eleint igen szerentsésen: mert Serekchol Oglu vezérjének seregét Várnába szorították, 's azt, majd egy szálíg kardra hánták; magának Serekchol Oglunak is, és más főbb tiszteknek fejeiket Konstantinápolyba küldötték, diadalmoknak örvendező jeléül. De más felől Pásván Oglunak szolgált a' szerentse, kinek Generálissai Orsovát, Silistriát, Kersovát, 's egyéb Duna mellyéki városokat el-vettek a' Török Császártól, 's kitsinben múlt, hogy Nandorfejérvár is az ő kezekre nem jutott. Olly helyesen tudta t. i. Pásván dolgait el-intézni, 's Generálissainak menéseit, 's tsatázásait igazgatni, jólehet maga Vidinből soha ki nem ment is.

A' Porta azt gondolta először, hogy Pásván nem tud az ellene küldött seregnek megfelelni, mivel elegendő pénze nints, hogy katonákat szerezhessen: de hallván az ő győzedelme-

it, nagyon meg-háborodott, kiváltképpen Belgrád sorsára nézve, mellyet mindenek felett magokévá akartak tenni a' pártütők. Ezenkívül attól tartván, hogy a' Hemus hegyén kerefsziül megy, és Adriánopolisban (Drinápolyban) megfélzkeli magát, a' honnan Konstantinápolyt nyughatalanságban tarthatja: nagyobb erőt akart ellene fordítani, a' honnan 1798 ben, December hólnapban, a' Jantsárok fobb Tisztjeit öszve hívatta Konstantinápolyban, hogy kivegye belőlök, mit ítélnék róla; lehet e' a' Jantsárokat, (kiknek száma Konstantinápolyban többre megyen ötven ezernél) Pásván ellen indítani, de ezek nem hajlottak a' Császárnak erre az akaratjára, azt mondván, hogy a' Jantsárok nyilván befzéllek, hogy ők nem hadaközhatnak egy olyan Musulman ellen, a' ki azt nem akarja megengedni, hogy az ő Országokba a' hitetlenek, és a' Mahumed ellenségeinek szokásai vivődjenek bé, úgymint, a' katonai tudományok, és a' reguláris katonaság. Ugyan ekkor parantsolat küldődött minden, Asiai, és Európai tartományok Basáihoz és igazgatóihoz, hogy útnak készítsék katonáikat. A' Nagy Vezér, a' kinek kellett volna vezérteni a' Pásván ellen menő egész sereget, azt öregsége miá, magára nem vállalta. Arra nézve helylyében rendeltetett Hussein a' Kapitán-Basa, a' ki ámbár soha, sem szárazon sen vízen nem hadakozott; nem akarván mindazonáltal Selimnek kedvét szegni, és féltékenységgel vádoltatni; azomban, aztreménylén, hogy rettenetes erővel, Pásvánt, a' kivel eddig csak im

így amúgy bántak, meg győzheti, fel vállalta a' sereg vezérlését, hanem lábaihoz borúlván a' Császáruak, az egész seregen való tellyes hatalmat, és minden meg kívántató dolgokat kért magának Ő Nagy Uraságától, a' miket mind meg is nyert. Ekkor készítették 15 ágyúzó hajókat, hogy ezeknek a' segítségével ostromolhassák a' Dunáról Vidint. Ezenkívül sok szállító hajókat meg raktak hadi készületekkel, és a' katonák számára való eleséggel. Az Európai és Ásiai sereg, melly száz ezer emberből állott, Drinápolynál gyűlt öfzfze. Ezzel a' rettenetes sereggel indúlt hát Hussein Pásván ellen. Azt lehetett volna gondolni, hogy Pásván egész erővel azon leszfz, hogy katonáinak számát szaporítsa, és hogy majd eleibe megyen, a' Kapitán-Basának; de éppen elenkezőképpen tselekedett, a' midőn katonáiból, sokakat eleresztgetett, az el-foglalt városokat oda hagyta, és Vidinbe vette magát 12 ezer válogatott hűséges katonáival, a' hova annyi eleséget gyűtött bé magának, hogy azzal az ostromot két esztendeig is ki álhatta volna; arra az esetre pedig, hogy ha meg szűkült volna, vólt egy kis hajós serege a' Dunán, melly Vidinbe eleséget szállíthatott volna. Vóltak egynéhány Lengyel Ingenieur-Tisztjei is igen nagy segítségére. Meg érkezvén a' Császári sereg Vidin alá, a' Kapitán-Bassa meg tette az ostromlásra való rendeléseket, és fel kívánta Pásvántól a' vánost, azzal az ígérettel, hogy ha le rakja a' fegyvert, és magát meg-adja, mind életben meg-marad, mind nagy méltóságra is lép. De erre Pásván ezeket fel-

tu Hussein követének: eredj, és mond-meg az Uradnak, hogy csak rajtam állott, hogy száz ezer emberből álló ármádiája ellen, száz ezer emberből álló ármádiát állítsak, de én inkább szerettem, hogy csak tíz ezer emberből álló sereggel győzedelmeskedjem rajta. Hozzá fogott azért Hussein az ostromhoz, látván a' Pásván megátalkodását, és el akarta azt a' Dunán lévő szigetet foglalni, melly Vidinnel által ellenben fekszik; és kétszer tett próbát, de mind a' kétszer meg verettetett; a' hajói is részszerént el sűjjesztődtek, részszerént haszon vehetetlenekké tétetődtek. Meg próbálta még, utóljára a' Kapitán Basa az ostromot, és egész seregét három osztályra osztotta fel, és éjtzaka akarta meg támadni, a' majd minden felől mőtárral körülvett várost; de setétben öfzfe zavarodván katonái egymással, egymást ölték vágták; melly dolgon még békétlenebbek lévén a' katonák, számosan mentek által az ellenséghez, úgy hogy kéntelenítetett Hussein az ostromnak egészfen véget vetni. E' meg lévén, Pásván vízfzsa hívta, az előtt elbotsátott katonáit, ismét el-foglalta azokat a' városokat, 's más erős helyeket; mellyeket oda hagyott vólt. Sok tanatskozásai után, végre meg engedett a' Porta Pásván Oglunak, a' kivel tellyeséggel nem bírt, 'sötet Vidini igazgatóvá, és három ló farkas Basává tette. Az Oláh Ország Vajdának pedig, a' Hussein bofzfú álló kívánságából fejét vették, és azt, 1799-ben Mártius hónapban Konstántzinápolyba küldötték.

LILLAHOZ 'SAZ ÖTISZTELŐJÉHEZ.
Oda, szoros Jámibusokban.

— — | — — | — — | — — | — —

Szép Lilla téged emlegetlek;
Nem láttalak, még is szeretlek,
Szűz Grátziáktól font Remek!
Bár tsókjaidra nem szorúltam,
Kisok-ködökbe bé borúltam;
Ezek nem is nagy érdemek:
Hanem szeretlek Verselődért,
Téged kesergő Tisztelődért,
Ki mint szerelmes Orfeus
Midőn Személyedet siratja,
Nékünk egészen azt mutatja,
Hogy nála volt a' Pégasus;
A' mellynek illatos vizével
Feresztetett, 's Klió tejével
Édesdeden neveltetett.
Nő már ti lantoló Poéták,
Halgassatok sovány Alagják!
Ez a' ki talp követ vetett:
Mert a' Magyar Lant szép verése,
A' Szó tagoknak edgyezése;
Versünknek ez természete,
E' nélkül Ötven sántikálhat.
Illyen midőn Öt jó se válhat,
A' millyet így ez pengete.

Ha Cziprus Isten Afiszonyának
Bé nyujtáná Lan'ját magának,

Az, gyöngyeit tekintené:

Meg esne Izíve bús panaszszán,
Es éle hervadó tavaszszán

Lillát ölébe rejténé;

Ehez nem is lett volna másnak

Olly jussa mint a' régi társnak,

Kinek Fején Láurus virít.

Várj Lilla, még magad meg-ejted,

Hogy Tisztelődet el-felejtéd,

E' pártütés be meg pirít!

Te jóllehet pedig ki-dültél

Lillád öléből kit betsültél;

Bírd tsendesen zöld Pindusod';

'S jelentsd Neved betses Barátunk,

Hogy abba is midön be-látunk:

Legyen betsesb a' Jámbusod.

Bihar Vármegyében Szalatsról K. J.

Jelentés.

Mostan folyó 1802-dik esztendő Május Hól-
napjának 6-dik napján, Budán Kótyavetye fog
tartatni; midön is, a' Szekszárdi Uradalomban
fekvő Fundi Studiorumhoz tartozandó Janya ne-
vezetű Puszta, (Praedium) már a' Fiskus által
meg határozott esztendei 4684 f.ból álló Arendai
summájában először ki kiáltatik, és a' többet
ígérőnek 6 esztendeig árendába ki adattatik.

Föl árkus Toldalékkal.

TOLDALÉK

*A Magyar Hírmondónak, Januáriusnak 16-dik
napján 1802-dik Elztendőben költ árkusához.*

FÖLDY' SÍRJA FELETT.

Megkönyvezetlen kell hamuhodni hát
Akászod' allyán, Földy, tenéked is?

Oh néked is, bár dült Hazádért

Sustorogó tüzed ontja egybe.

Tetmészet édes gyermeke! 's a' Világ'

Tág templomának béavatott fia!

Hát a' midőn törvényt írod,

'S pitvarait kinyitod minékünk:

Akkor szorít e' jussa alá korán?

— Korán! az élet' leggyönyörűbb korán! —

Ah, tán irigy ő, 's azt akarja

Hogy bekötött szem alatt imádjuk?

Hát már Apolló, a' ki fejed körül

Kettős borostyánt vont vala, Kedvesem,

Hát már Apolló a' Halálnak

Bűne között hidegen danolgat?

Nem is danolgat! lantjai, füvei

Parnasz' lapályán díztelen' állanak,

Nints orvos- és poéta- isten,

Jaj, Erató 's Higiéne sorvad.

És én? ki hozzád olly lekötött valék,

En, a' barátod, légyek e szótalan?

Ah, megmeredjen szívem inkább,

És veled egy por alatt fedezzen
E' boldog Akácz; mint-sem egész Hazám?
Közös telébenn én se legyenek meleg.

Felvélzem a' Lantot, 's magános

Sírod alatt keseregve ülök.

Te tiszta polgár, víg, egyenes barát,
Mélly tudományú, Nyájas eszű valál;

Hempelyge roppant lélek apró

Tested' érébe, nemes Barátom.

Mégis betsetlen pufzta bogáts fedi
Hadház' homokján szent tetemid' helyét,

Még sints, ki lantján az Hazának

Igy keseregne: Kimúla Földy!

Nintsen: de nyúgodj e' ligetek megett,
Nyúgodj dítső Test! én velem is tsak így

Bánik Hazám; bár drága vérem

Érte foly, érte fogy, érte hül-meg.

Lefsz még az a' Nap, mellybe' felettem is
Egy hív Magyarnek lantja Zokogni fog,

'S ezt mondja Népünk: Oh miért nem

Éltek ez emberi Századunkban?!

VÍRÁG BENEDEKHEZ.

Nékem Zöld olajág 's rózsalevél fedi

Békés homlokomat, 's Páfusi lantomon

A' mirtusligetek' lannyha Zefirjei

Fél-szúnyadva enyelgenek.

Míg Lillán Zokogok, 's tsonka panaszszaim

A' lágy alkonyodást sírni siettetik:

Szép Kínzó m' azalatt kedvese karjaim

A' Cythére' lugassa közt

Próbálgatja Nevem' meszsze felejteni:

Én sírok; te pedig, Zengedező Virág!

A' zöld Pannoniát 's Dácia' Szüzeit

Új hangokra tanítgatod.

Hallom tárogatód' tábori hangzatit,

Hallom Pest' fala között és Buda' szírtjein;

Már a' Karpatokat verdesik, 's a' Tisza'

Sikján mészsze terülnek el.

Hallá Elizium' berkeiben Horátz'

Szent Árnyékja ezüst húrjaid énekét,

És réz Píramisán, mellyet emelt maga,

Néked fő helyet engede. —

Látom lábod alatt a' letiportt Halált:

Ni! mint küzdik az Éj' rettenetes fija,

Mint tajtézkik atzél ínye, 's eszén kívül

Mint ordítja kiverett fogát:

Látá ezt az örök Hír, 's felemelkedő

Két szányára vevé nagy nevedet, Virág,

'S túl a' tsillagokon Melpomené' fiját

Istenlé diadalmi hang.

Megvan! Győzödelem! Rajta Nemes Magyar,

Fűzz számodra babért 's tégy örök oszlopot,

És sas szárnyaidon engem is, Édesem,

A' szent Pimpla felé segíts.

A' Nap ködbe borúl, elfogy az Otzeán,

A' szirtok' 's a' hegyek' fellegi bértzei

Elmállott hamuvá válnak; az ősz Idő

Mindent fékje után ragad:

Eldülnek Bábilon, tornyai, 's nem lelik

Gyémánt jármokat a' büszke tiránnusok,

A' nagy Várat és kis birodalmakat

Vastag rozsdá emészti meg.

Látjátok? — vagy erős Rébzetem álltat el —

Látjátok? ki van ott a' düledékeken?

Ő az, Melpomené: a' befaló Chaos'

Mejjén áll, 's az ezer Vefzély'

Porzó füstje között, gyász zavarékiban,
Tsendes fénybe ragyog mennyei homloka,
Megtartó szemeket vét Helikon felé;

'S élnek lantosi, él Virág.

Élnek mind azok is, kik neki Templomot
Szenteltek, 's kiket a' Lantosok áldanak,
El a' Keszthelyi Gróf, és az örök Napok'

Jussán nagy Neve tündököl,

Jer hát végy Te babért; én olajágakat
Fűzök fel Te vitéz Tárogatód' szavát
Búdítsd; Én meg ezüst Lantomat ízgatom,
Zengjük FESTETITSET, jere!

Csokonay Vitéz Mihály.

Vátról. Kivánva kívánta M. Hazánk rég
ólta már, hogy támodna valaki azok ellen, a'
kik vádollyák M. Nyelvünket, és azt tartják,
hogy tsak a' véres hadaknak rettentő ábrázolásá-
ra alkalmas. Fel támadt Himfy! és arany
Munkátskájával meg táfolta az ellenségeket.
Meg mutatta Ő azt, hogy a' fegyverek zörgése,
az algyúk' füstölgése között is lehet Apollónak
áldozni; meg mutatta Ő azt, hogy az ékesség,
kelemetés, belső érzéseinknek ki jelenéseire szol-
gáló finom szavak, a' leg szebb gondolatoknak
természletes ki fejtése, és a' ritka könnyűség olly
tulajdona a' magyar nyelvnek, hogy azt bizon-

nyára a' külső ajakak is meg fogják kívánni. Meg érdemli Himfy a' borostyán Koszorút, és a' természetnek (óhajtása szerént) leg szebb ajándékját. Húsz Énekekből áll, és két száz Dallokból Munkátskája; mellyek mind meg érdemlik a' legfőbb dicséretet; mert ezt hogy rövideden mongyam: Márs fiában, elme játékjában, és ekkora könyvetskében, annyi elmésség, és elevenesség, mint ebben, igen ritka. Mi tehát e' következő Dallal kíványuk Himfyt meg tisztelni: mellynek valóságos értelmét csak az foghattya meg, a' ki ama drága Munkátskát jól ált olvasta:

D A L

Himfyhez.

Himfy! Vitéz Bellónának

Egy, yik villám Magzattya,
És dühösködő Amornak

Tűzbe mártott Falattya!

Mars' vérengző vér-piatzán,

Mondd, mi szivvel állottál?

Kötve lévén Amor lántzán,

Mondd, fegyvert mint rántottál?

Vajmi képzelem, mint bontád

Az Ellenség' Táborát;

Képzelem, mi dúlva rontád

Tűzzel tele Sátorát.

Erre bírja a' Szerelmet

A' haldokló Reménység;

Nem Lát, nem is hisz félelmet,

Magát el-fzánt dühösség.
 Mondd meg azt is, Bainok Himfy?
 Pindusra ki emelt fel?
 Bellona, vagy Amor? Himfy!
 Mellyik Múza nevelt fel?
 Mert a' mit senki sem látott
 A' Krónikák' Könyvében,
 Hogy lett volna Fegyvert, Lantot
 Vitézeink' kezében;
 Azt tsudáлом e' Vitéznek
 Tűzzel lobbant Versiben,
 Minden egygyik Énekének
 Mind egygyik bötűjiben.
 Fényen járó szép Szavait
 Apollónak valhatom;
 Részegítő Gondolatit
 Érzem, — ki nem írhatom.
 Kár, hogy bizonytalan Tárgyért
 Annyit nevelt Kebliben,
 Kár, hogy Érzelketlennyéért
 Élt, és halt minden ízben.
 Tegzét, ivét ki nem tudja
 Ama' szárnyas Istenek? —
 Ime Himfy sorsa mondja:
 Lassan hidgy a' szíveknek.

Egy Győri levél így következik szóról
 szóra: „Nem régen Győrött mulatván meg-láto-
 gattam Magyar Nyelv mivelő, és ez vers szerző
 Erd. Hazánkfiát. Láttam nálla az egész Pinda-
 rust Dithyrambice in Tetraplis; Vulgata Lati-
 na, Graeco textu, Paraphrasi Henr. Stephani,

et *Versione Hungarica* az többi nyoltz Lantosokkal együtt le írva. Láttam az Klávist, melly egy abroszon Píramis formán, ha nem hibázok, mint egy száz harminczon föllyül réz metzés alá rajzolt Versnemeit, mellyeket T. Rájnis Úrnak Kalauzából, Wejtenauerból öszve toldozott, foglalja, ez abrosznak segítségével Pindarusnak Magyar Verseit az Olvasó meg külömbözteti, mivel minden Sor eleibe, mint ez Rombusban, vagy on azon szám téve, melly az hasonló szám alatt abroszon álló vers nemét jelenti, midőn tsudáalom ezen Tudósnak munkáját: azt felelé: nó! talán csak nem húznak mézes madzagot száján által bötsös Látogatói, kik egyaránt tsudálták. Akkor az Nemesi Dalokra kommentálódott. Gondolom, nints meszfe már az végéhez. “

N. Györből Nyilas. Havának 22-dikén. *Enthusiasmus Pindaricus per Rhombum Dithyrambicum Monostrophiae adumbratus Festis Honoribus Reverendissimi Domini Leopoldi Somogyi de Perlak Praepositi B. M. V. novae Ecclesiae ante Castrum Budense, C. E. Jaur. Canonici, Archidiaconi Locsmandiensis, L. R. Civ. Jau. Interioris Parochi, Ven. Consistorii Episcopalis, Inclyt. Cottuum Comaroiensis, Zaladiensis, Praedialis sedis Nobilium de Vecse Tabulae Judiciariae Assessoris, nec non ex Cic. Fam. 2. II. olim in celeberrima Academia Jaurinensi Philosophiae Moralis Professoris, et Cathedralis Concionatoris oblatum cum clave ab Josepho Fábchich, Plani Erigendae Eruditae Hungariae Societatis sub pro 11 candidato.*

- Fő Tisztöletű
 8. Somogyi Lipótnak
 12. Ezzeiel fzeekerét
 13. Nem porofzka, négy röpülő
 41. Orofzlán, ökör, ember, sas
 43. Ragadozva frisen magasabb
 27. Ég felé följebb Szófiomával
 60. Kérkedvén leg erősb kezében első,
 73. Második botát, kerefztét harmadik,
 85. Aranyos gyűrjét körömében utolsó
 67. Fogva menyégbe vadász ragyagó fzeget; a' Sas
 78. Szent Lipót Napodon tetőén öt órákor estye
 102. Horgas hidas Duna partjainak maga mellé
 78. Kelet felé dalomnak ez fzegeire fzegetött
 122. Delfinius, Magyarul peng az neve
 52. Nagy köröfzt Csillag negyedés fzmére
 74. Fel kötözi, mutogatja nekünk
 38. Ajtatos, vendég fzerető, és
 45. Tudományos Érdem Hírét.
 32. Mind valamennvi láthassa
 42. Napkeletbe, Nyúgaton
 28. Élfzaki Délivel
 18. Négy Magyar Olfzág.
 5.

Tekintetes Ignátz Ura Báttja az F. T. Prépost Úrnak, és Sopron Vármegyei Assessor Úr hevenyében ez Purgomát énekölte:

Pindarus alter adest, Fratri qui carmina pangens
 Innümmeris pedibus fausta precatus erat.

Az Városi Fényes Uraságokon kívül több T. T. Plébános Urak is jöttek négy, öt mér földni vidékből az F. T. kegyességgel tellyes Prépost Úrnak Név napi Tisztességére, kik mind az két verset leírták, magokkal, hogy az távúl lévő mint F. T. Úrnak, mint Poétának barátjai-val közölhessék, el vitték.

Pájér László

Heigl Ferentz.

az F. T. Prépost, és Plébános Úrnak
 Belső Városi Káplányai mk.